

Obrady Ministrów w Paryżu

Vichy. — Pod przewodnictwem p. Premiera odbyły się w Paryżu obrady Gabinetu Ministrów. Na wstępie p. Premier przypominał o wyrokach algierskich, wydanych na oficerów francuskich, którzy pozostali wierni rozkazom swych przełożonych. Równocześnie mówca określił zarządzenia, jakie zamierza powziąć dla obrony powyższych oficerów.

Na wniosek p. Premiera Gabinet uchwalil szereg zarządzeń na rzecz ofiar zamachów terrorystycznych. Minister Finansów i Gospodarki Krajowej ma przygotować odnośne projekty ustaw.

P. Bichelonne, minister produkcji przemysłowej i komunikacji, przedstawił zarządzenia, jakie zostały wprowadzone dla ograniczenia zużycia paliwa i energii elektrycznej. Tak więc, m. in. zamknięto szereg piekarni paryskich, po siadających zbyt niską produkcję, co powiększało nieproporcjonalnie zużycie paliwa. Powzięto niezbędne środki, by

zapobiec ewtl. niewygodom, wynikającym z tych ograniczeń.

P. Cathala, minister rolnictwa i apro-wizacji, złożył sprawozdanie z ogólnego położenia żywnościowego wielkich ośrodków, a zwłaszcza okręgu paryskiego, o-raz wyjaśnił metody rozdziału zapasów młdey okręgu konsumcyjnej.

Na wniosek Ministra Sprawiedliwości przekazano Trybunałowi Stanu ważną sprawę, dotyczącą kradzieży znacznej ilości kart żywnościowych.

Po obławach w Sabaudii

Vichy. — P. minister Henriot wygłosił przemówienie radiowe (w ramach codziennych „artykułów” francuskiego dziennika radiowego) z Thorens (Haut-Savoie), gdzie zamąłdował się do niedawna jeden z ośrodków partyzan-tów.

Po zaprzeczeniu pogłosek o rzekomym „przesileniu w łonie kierownictwa Milicji” oraz o „wzięciu do niewoli 100 mi-

Czy Pétiot mordował dzieci?

Paryż. — Czynnione są dalsze poszukiwania w zakamarkach willi przy ul. Lesueur. Śledztwo wiąże zbrodnię, dokonaną przez dra Pétiota, ze znalezieniem licznych fragmentów ciał ludzkich w Sekwanie, w roku 1942. Wszystkie one zostały wydobyte pomiędzy mostami Saint-Cloud i Levallois i zawierały poza cząstkami ciał osób dorosłych również członki dziecka.

VICHY. — Przy zakupie zapalek należy zwracać próżne pudełka.

licjantów” — mówca stwierdził, iż po zdobyciu jednego z głównych ośrodków oporu — główne siły partyzan-tów w Sabaudii zostały rozbite.

P. Henriot podkreślił, iż główną cechą tych walk był fakt, iż partyzanci zostali porzućeni przez swych przywódców w chwili niebezpieczeństwa.

Jak się okazuje z przesłuchów — wielu cudzoziemców i członków dawnych brygad czerwonych w Hiszpanii — wpadło w ręce policji i milicji.

Na zakończenie mówca dodał, iż w ten sposób długo podtrzymywany mit o składzie, wartości i celach akcji terro-rystycznej — rozwiął się ostatecznie wobec samych faktów.

CZAS LELNI OD 3 KWIETNIA

Vichy. — Według decyzji władz — czas lelni zostaje wprowadzony we Francji w poniedziałek, 3-go kwietnia 1944 r. od godziny 2-giej rano.

Wobec powyższego należy przestawić zegary w nocy z niedzieli na poniedziałek, o godzinę naprzód.

Zastrzeżenia p. Roosevelta

Tanger. — W toku rozmowy z dziennikarzami p. Roosevelt wyjawil, że powziął postanowienie co do systemu rządzenia, jaki zamierza zaprowadzić we Francji w razie, gdyby armie anglo-amerykańskie zdołały wyładować w tym kraju. Prezydent odmówil jednakże udzielenia jakichkolwiek szczególow w tej materii.

Dziennikarze amerykańscy, dobrze

CO POSTANOWI P. EDEN ?

London. — Jak donosi agencja Reutera — nie nastąpiła jeszcze decyzja co do zmiany na stanowisku sekretarza stanu ds. spraw zagranicznych. Agencja zdaje się obawiać przy tym, że w razie niemożliwości sprawowania obu funkcji przez p. Edena, wołalbą on raczej zatrzymać tękę spraw zagranicznych, porzucając przewodniczenie w Izbie Gmin.

„Czarny śnieg” w Bułgarii

Sofia. — W okolicach klasztoru Rito, gdzie spoczywały zwłoki króla Borysa, pojawił się czarny śnieg. Związku to przypisuje się działalność Weguizusa; drobniutki popiół został zapewne przeniesiony z wiatrem do Bułgarii, gdzie zmieszal się ze spadającym śniegiem.

Tysiąc ton popiołu z Wozuizusa za-salają wyspę Capri, położoną o 20 km. od wulkanu.

WIARUS POLSKI

RÉDACTION — REDAKCJA
ADMINISTRATION — ADMINISTRACJA
46, Rue de la Charité — LYON
Tél. : Franklin 07-30 Cl. Postal : Lyon 628-06

QUOTIDIEN - POLONAIS

31 PIĄTEK — VENDREDI
MARS — MARZEC 1944

Directeur | Dr S. NAWROCKI
Dyrektor

Dzisiaj wieszamy: Balbinom, Leonom
Jutro: Zbigniewa

PRIX - CENA : 1 fr.

Rok 55. Anné.

Nr. 77

Niemieckie komunikaty wojenne

Berlin, 29. 3. — Nad dolnym Bohem nie powiodły się znowu gwałtowne ataki sowieckie i próby przejścia przez rzekę. Szereg barek z wojskiem i działami zatopiono podczas przeprawy. Wzięto wiele jeńców i łupu wojennego. Leżące na zachodnim brzegu Bohu miasto Nokolow zostało ewakuowane według otrzymanych rozkazów, po zniszczeniu w ciągu ostatnich tygodni wszelkich urządzeń wojskowych. Pomiędzy Bohem a Prutem wojska niemieckie i rumuńskie odrzuciły ostre natarcia sowieckie, odrzućcie podczas kontrataków. Na Bohudnie od Proskurawa, na północ od Czerniowic i nad górnym Dniestrem wojska Rzeszy i oddziały węgierskie stoczyły szereg zwycięskich walk obronnych i ofensywnych. Garnizon Tarnopola znowu odrzucił natarcia sowieckie, przeprowadzone przy użyciu znacznej ilości czołgów i samolotów. Pod Brodami także od-rzucono ataki bolszewików, głównie dzięki użyciu miotaczy ognia. Podczas odważnego wypadu formacja panterna Rzeszy rozbiła znaczne siły nieprzyjacielskie. Na południe od Proskurawa sto-

czono szereg zwycięskich walk obronnych. Sowleży atakowały bezskutecznie w dalszym ciągu Kowel, na północ od którego wojska niemieckie przełamały silny opór sowiecki i posuwały się jeszcze ku wschodowi i południowemu wschodowi. Pomiędzy Dnieprem i Czarnym morzem niemieckie siły przeprowadziły większe sukcesy. Pomiędzy innymi zostały zniszczone znaczne ilości czołgów oraz przy-użyciu nowych sil. Grenadierzy niemieccy, oddziały pancerny i eskadry samolotów bojowych odparły wszelkie próby sowieckie i zadali przeciwnikowi dotkli- we straty w ludziach i sprzęcie wojen- nym. Na południowy wschód od Ostrowa i w okręgu Narwy gwałtowne ataki nieprzyjacielskie zostały odbite podczas ostrejszych walk wręcz przez formacje niemieckie i ochotników lotwiskich. Nad zatoką Fińską stracono trzy bombowce ZSR.

W Italii dzisiaj przeszedł względnie spokojnie. Dzień 28. III wieczorem po-żna eskadra samolotów niemieckich za-atakowała ponownie bazę nieprzyjacielską na wyspie Lissa. Wyrażono znacz- ne szkody w urządzeniach portowych i wojennych. W zatoce Genueskiej wo- jenne jednostki Rzeszy odparły wypad szybkich motorówek brytyjskich. Jedna z tych ostatnich została takpoważnie u- szkodzona, iż winna być uważana za straconą. Samoloty myśliwskie Rzeszy i Italii, straciły razem 12 samolotów a- merykańskich nad północnymi Włochami.

W nocy kolo wybrzeży Holandii i za- chodniej Francji zatopiono dwie szybkie motorówki brytyjskie podczas walki z jednostkami obrony wybrzeżnej Rzeszy. Trzecia motorówka była tak ciężko u- szkodzona, iż prawdopodobnie również zatona. Nad zachodnimi terytoriami okupowanymi artyleria i lotnictwo my- śliwskie Rzeszy zniszczyły razem 7 ma- szyn nieprzyjacielskich. W ten sposób formacje artylerji przeciwlotniczej Rze- szy w Belgii i we Francji północnej zni- szczyły dotąd 1.000 samolotów nieprzy- jacielskich.

Moskwa żąda portów włoskich

Kiów. — Użądanie rządu marszałka Badoglio przez ZSRR, w sprawie zmazne poruszenie, nie było, że wszelkie nasze zmienne zmazanie polityczne, co wobec stałych klauzul wojskowych, podpisanych przez ten rząd.

Marszałek Badoglio miał bowiem — wzmianka za swe, uznanie przez Moskwe — udział w bazy wojennej, a miało- wicie port w Brindisi i w Tarento.

PAN TADEUSZ

— 193

Bądź łaskaw przyjąć wzmiar za twój rząd bogaty i na pamięć sporu, co dużym laty Toczył się i narazicie zakończył zaszczytnie Dla nas obu. — Niech zgoda między nami kwitnie! Więc wracal do domu oznajmić za stołem, Ze się skonczył spór między Kusym i Sokołem.

Była wieść, że zającą tego Wojski w domu Wyhodował i w ogród pusił pokryjomu, Abyby szcawaczów zgodził zbyt łatwą zdobyczą. Staruszek tak swą sztukę zrobił tajemniczo, Ze oszukał zupełnie całe Sopolnicow. Kuchcik w lat kilka później szeptal o tem słowo, Chcac Assora skłócić z Rejentem na nowo; Ale próżno krzywdząc chartów wieści szery, Wojski zaprzeczył, i nikt kuchnie nie uwierzył.

Już goście, zgromadzeni w wielkiej zamku sali, Czekając uczy, wokoło stołu rozmawiali, Gdy pan Sędzia w mundurze włowódzkim wchodził I pana Tadeusza z Zofiją przywoził. Tadeusz lewą dłonią dotykając głowy, Pozdrowił swych wodów od przy ukłon wojskowy; Zofija z opuszczeniem ku ziemi wejrzaniem, Zaploniwszy się, gości witał dygnieniem (Od Telimny pięknie dygwał wyrzuciona). Miał wianek na głowie jako narzeczona, Zresztą ubiór ten samy, w jakim ziół w kaplicy Składała snop wiosenny dla Bogarodnicy. Użęła znow dla gości nowy snopek ziela; Jedną ręką zaś kwiaty i trawy rozdzielła, Drugą swój sierp blyszczący poprawia na głowie. Brał miska, kalugole jej rece wzdrowie; Zosia znowu dygłał wkołój zaploniona.

Wtem generał Kniazięwic wzięł ją za ramiona, I złożywszy owojski caha na jej czole, Podniósł wgróe dziewczynę, postawił na stole, A wszyscy klaszcząc w dłonie zawołali: Bravo! Zachwyćcie dziewczynę uroda, postaw, A szczęśliwiej jej strojem litewskim, prostacym. Bo dla tych wodów, którzy w swem zyciu tydaczem Tak długo błąkali się w obcych stronach świata, Dzwnie miała powaby narodowa szata, Która im wspominała i łech ich lata I dawne ich miłości; więc ze łzami prawie Skupili się do stołu, patrzyli ciekawie. Ci proszą, aby Zosia wzniesła nieco czoło I oczy pokazała; ci, abeży wkoło Raczyła się obrócić; dziewczyna wystydliwa Obraca się, lecz oczy rękami zakrywa. Tadeusz patrzył wesoło zacierając ręce.

Czy ktoś Zost poradzil wyjść w takiej sukience Czy instynktom wiedziela, (bo dziewczyna zgodnie Zawsze instynktom, cojej do twarzy przypadnie), Dosyć, że Zosia pierwszy raz w życiu dźsi z rana

instynkt — bezwiedny, naturalny wybór, skłonność i t. d.

JAN BUDZYŃSKI.

Teatr i jego znaczenie

XII.
(Ciąg dalszy)

Zyjąc obecnie we Francji, przyjrzyjmy się bliżej teatrowi francuskiemu. Tak jak w Polsce Wojciech Boguślawski, który przez 36 lat pracował dla podniesienia kultury teatralnej, pozostawiając nam również swe utwory w spuściznę „Krakowiacy i Górale”, czy „Cud Mnie samego”, „Henryk VI na Eowach”, wiele przekładów oraz pierwszeństwo zawodowych aktorów: Alojzy Zółkowski, Józefa Ledóchowska, Bonawentura, Kudlicz i inni; tak jak William Shakespeare, największy dramaturg Anglii, twórca szeregu monumentalnych tragedji i komedji: „Romeo i Julia”, „Otello”, „Juliusz Cezar”, „Hamlet”, „Opowieść zimowa”, „Sen Nocy Letniej” — rozpoczął nową epokę teatralną, tak we Francji działał i położył podwaliny teatralne

lom adwokata, ale miał szarfę adwokackiej i tego, zamiast intrajnej posady, którą ojciec mu wyrobił przy dworze Ludwika XIII, wolił teatr w Hotelu de Bourgogne, a wolał tak barczco, że doszedłszy do pełnoletności, idzie za ojcem powołania, rzeka się praw do ogólnego majątku, żąda zwrotu spadku po matce, doбира sobie kilku młodych ludzi jak i on zakochanych w teatrze, robi z nimi notarialny kontrakt towarzystwa teatralnego, przybiera pseudonim Mollere i w 1644 r. otwiera swój teatr pod pompatyczną nazwą: „Teatr Znakomity”.

Tak tedy Moller, dzięki wprowadzeniu go do teatru przez dziadka, wchodzi na odpowiedzialność dla siebie drogi, przynosząc ojcu zawód w jego ambicjach, nadziejach i dumie, nadwornego tapicera królewskiego i mimo przeszkód — ze wszystkich stron staje się aktorem, kierownikiem teatru i autorem.

We wszystkich wypadkach Moller jest obserwatorem, podpatruje typy i sytuacje i opierając się na faktach życiowych pisze satyryczne komedie nie oszczędzając nikogo; dostaje się więc i chorem z urojenia, i skąpym Harpagonem, i nieobrymym ojcom, i zaślepi- nym mężom, i dręczącym służbę panom i wszystkim hipokrytom oraz grzesz- nikiem wykraczającym przeciwko etyce i normalnym prawom życia; ale największą i wyjątkową zyska Moller ma do medycyny i lekarzy, osmieszając ich, gdzie tylko może i poświęcając im wiele swych komedji, a więc:

(Ciąg dalszy na str. 2-cj)

JUTRO:

Złoty wiek chemii

Rozwój Mandżukuo

W marcu obchodził Mandżukuo dwunastolecie swej niezależności, oraz dziesięciolecie wprowadzenia na tron cesarza Kang Teh. Rzadko zdarzało się w historii, by jakies państwo rozwijało się w tak szybkim tempie. Druga wojna światowa rozpoczęła się w r. 1942. Ma ono celu rozwój wszystkich gałęzi przemysłu - przewiduje na raz pierwszy program "dojowy floty morskiej".

"Liga Zgody" - wielka organizacja polityczna Mandżukuo - nabiera coraz większego znaczenia i wpływu. Li-

czy obecnie przeszło milion adeptów, a rząd pod przewodnictwem premiera Tschang-Tschinguei, współpracuje z nią dla dobra kraju. Wprowadzona została obowiązkowa służba wojskowa, a armia rozwija się szybko; posiada już jednostki zmotoryzowane, oddziały obrony bierniej i lotnictwo.

LYON. - Przydział po 250 gr. m. karonu za DW.

SAN-SALVADOR. - Wojskowi mogą odznaczania tylko wtedy, gdy ich ma... z najmniej sześć.

194 - WIARUS POLSKI

Była od Telimenu za upór lajana. Nie chcąc mądrego sroju. aż wymyglia płacem. Ze ją tak zostawiono. w ubranu prostacem.

Spodniczkę miała długa, białą; suknie krótką z zielonego kamlotu z różową obwódką; Gorset także zielony, różowemi wstęgi. Od iona aż do szyi sznurowany w pęgi; Pod nim pierś jako pączek pod listkiem się tuli. Od ramion świecą białe rękawy koszuli. Jako skrzydła motyle do lotu wyducie. Utoni skarbowane i wstążki opięte. Szyla także koszulka obcisłona wąską. Koinierzyk zadzierzgniony różową zawiązką. Zauszniki wyrznięte sztucznie z pestek wiszni. Kłóych się wyrobieniem Sak Dobrzyński pyszni. (Były tam dwa serduzka z grotm i piomykiem); Dane dla Zosi, gdy Sak był jej zalotnikiem); Na koinierzyku wiszą dwa sznurki burzasty. Na skroniach zielonego wianek rozmarznu. Wstążki warkoczków Zosia rzuciła na barki. A na czolo włożyła wyczącym żniwiarki Sierp krzywy, świeżem żęciem traw oszalfowany. Jasny, jak now miesiącny nad czolem dyłjany.

Wszyscy chwają, klaskają. Jeden z oficerów Dobył z kieszeni portfejl z pikami papierów. Rozłożył je, ołowek przyrzał, w ustach zmoczył. Patrzy w Zosie, rysuje. Ledwie Sędzia zoczył Papiery i ołówki, poznał rysownika. Choć go bardzo odmienn mundur pułkownika. Bogate szlify, mina prawdziwie ulańska. I wąsik poczerntony i brodka hiszpańska. Sędzia poznał: „Jak się masz, mój Jaśnie Wielmożny Hrabio? i w ładownicy masz twój sprzęt podróży Do malarstwa!“ W istocie był to Hrabia miody. Niedawny żołnierz, lecz że wielkie miał dochody I swoim kosztem cały puik jazdy wystawił. I w pierwszej zaraz bitwie wyborne się sprawił. Cesarz go pułkownikiem dziś właśnie mianował; Więc Sędzia witał Hrabie i rangi winował. Ale Hrabia nie słuchał, a pilnie rysował.

Tymczasem weszła druga para narzeczona: Asesor, niegdys cara, dził Napoleona. Wierny sługa; zandarmów oddział miał w komendzie. A choć ledwie dwadzieścia godzin był w urzędzie, Już włożył mundur siny z polskimi wyłogi I ciągnął krzywą szablę i dzwonił w ostrogi. Obok poważnym krokiem szła jego kochanka. Ubrana bardzo strofnie, Tekla Herczeszanka; Bo Asesor już dawno Telimenu rzucił. I aby te kokietki tem mocniej zamuccił. Ku Wojszeczance afekty serdeczne obrócił.

kamlot (z francuskiego), gruba weta. Diana, bogini łowów, miała u coła półkółkę. portfejl, portfel (z francuskiego portefeuille), teczka na papiery; puik = złożony papier.

Teatr i jego znaczenie

Ciąg dalszy ze str. 1-szej)

„Zakochany doktor“, „Trzej lekarze rywale“, „Pedantyczny doktor“, „Lekarz lalający“, „Miłość lekarza“, i „Chory z urojenia“, „Lekarz mimo woli“, „Pan de Pourcaugnac“ - Moller prosto wypowiada wojnę światu lekarskiemu, podkreślając zarozumiała ignorancję ówczesnych lekarzy, ich pedantyczne zadufanie w sobie i przedstawiając ich w śmiesznym świetle ze wszystkimi przyborami, narzędziami i całą baterią karykaturalnych utensyli jak wielkie sprzeczki, banki, lewatywy etc., etc. Moller naraża się wszystkim i staje do walki przeciw całemu światu, przeciw rodzinie, przeciw duchowiństwu, przeciw rywalom z Hotelu de Bourgogne, przeciw niepowodzeniom i przeciw biedzie; cicha walka z hipokrytami staje się jawną po wystawieniu „Tartuffe'a" (Świętoszka) kłóych na pierwszym przedstawieniu przez ministrów zabrania grać; sprawa staje się aferą, gdy dowiedziano się, że pierwotny tytuł „Świętoszka" miał być „Ossus“ - to już wzburyło i podniosło przeciw Mollerowi cały kler, a arcybiskup Paryża rzuca anatemę na wszystkie osoby, któreby czytały lub słuchały „Świętoszka“ - Głęboko zniechęcony i wyczerpany walką Moller nie daje do wygrana, zwraca się do króla i przy pomocy swego zwolennika i protektora księcia Conti - uzyskuje od króla zezwolenie na granie „Świętoszka“. Dzięki protekcji brata króla i pośrednictwem księcia Conti - Moller otrzymuje zezwolenie na zaprezentowanie się z zespołem przed królem i dworem. Wybrana tragedia Cornelle'a nie odnosi sukcesu; zawiedziony Moller udaje się do przedstawienia do króla, prosząc o zezwolenie na przedstawienie jednej z jego komedii „Zakochany doktor“ - tym razem spotyka się z tak dużym poklaskiem, iż trupa jego uzyskuje miano zespołu królewskiego a Moller dostaje dla stałych przedstawień salę Petit-Bourbon.

Król Ludwik XIV, wielki zwolennik i przyjaciel artystów, zaprasza Mollera na obiad, i ażeby nauczyć swych dworzana, a ukroczyć ich pychę i zarozumiałość, wspaniale usługuje przy stole zaproszonym artystom, a pierwsze dzieło Mollera trzyma do chrustu. Dnia 1 - w 1944 roku obchodzimy 300-lecie otwarcia Teatru Znakomitego - rozpoczęcie przez Mollera pracy artystyczno-teatralnej i literackiej. Świat zajęty wojną - Francja krwawo walczyła o odzyskanie bombardowań, chciałyśmy więc przy sposobności zaznaczyć tę rocznicę donosiła na łamach naszego Dziennika i poświęcić kilka wierszy jubilatowi: życie Mollera pełne aktywnej pracy gorączkowej - nie było lekkie - jak nie może być łatwym los człowieka walczącego ze złem - wyzdychającego złościwość, głupotę i hipokryzję ludzka; nie było więc hipokrytów, którzyby usiłowali wstrzymać się od nienawiści do niego. Jedni oskarżali go o plagiaty z Planta (Skapiec i Amfitrion) - inni z Rabelais, jeszcze inni opowiadali, że „wyrabia" farsy wymyślając błażenstwa różnego rodzaju, pisane w pośpiechu, ażeby „odgrzywać" mistrza. Na szczescie na świecie nie tylko jest masa - są i jednostki rozumiejące sztukę i oceniające wartości, de-

den z braci Schegłow tak powiada: „Na tura solidna jak Moller jest solą w oku“. - Faktycznie Moller jest geniuszem, który powinien być apoteozowanym nie tylko przez Paryż, nie tylko przez Francję ale przez cały świat - i taką opinię wyraża jeden z aktorów angielskich Kemble: „Jeśli Moller urodził się we Francji, jest to kaprysem natury, lecz tak wielki człowiek w rzeczywistości nie jest ani Francuzem ani cudzoziemcem - on należy do ludzkości, jest on największym malarzem ludzkości.“

Wiek XVIII nie mógł jeszcze odczuć, nie mógł poznać się na Mollerze, za dużo było tam złośliwego dowcipu, a za mało serca; dopiero Francja dzisiejsza dorosła do oceny Mollera - tak Erancja XIX i XX-go stulecia - ceni, kocha i słucha Mollera, oraz mówi: „Kochać Mollera, który posiada jeden z naj wyższych stopni geniuszu narodowego - to znaczy służyć Francji!“ - Publiczność francuska umie słuchać Mollera, publiczność francuska nauczyła się postępowo według wskazań Mollera, publiczność francuska była w teatrze nie dla urody aktorki, jej toalety lub pięknej dekoracji, publiczność francuska przychodzi do teatru dla Mollera lub Cornelle'a czy Beaumarchais, uczęszcza do teatru dla odbytej siesty - uczy duchowego, nasłuchania się muzyki, wiersza, poezji zaklętej w słowa i wypowiedzianej w pięknej deklamacji i dykcji aktorów Komedii Francuskiej; publiczność francuska miłuje Sztukę dla Sztuki!!! I to jest też dziełem Mollera - największy pomnik - większy niż ten wystawiony mu przy rue de Richelieu w Paryżu, na wprost domu, w którym umarł. - Podporządkowanie się publiczności - uznanie też autora, przyjęcie ich do siebie, uczęszczenie na kilkakrotko na dzieła: „Uczone Białogłowy“, „Mieszczanin szlacholcem“, „Psyche“, „Mizantrop“, „Szelmista Skapena“ - o to wpraw podległością się społeczeństwa. - „Co za człowiek, Moller - jaka dusza wielka i czysta - on kierował obyczajami swolich, - on pokazywał ludziom, że godni są chłosty“; tak się wyrażają o Mollerze obokrajowcy!

Po Mollerze Teatr we Francji szybko się rozwijał i rozprzestrzenił. Już na przełomie XIX - XX-go wieku sam Paryż posiada ponad siedemdziesiąt teatrów, że wymienię tylko najważniejsze: Opera, Opera Komiczna, Komedja Francuska, Odéon, Teatr Antoine, Teatr Châtelet, kilka teatrów pod nazwą Vaudeville, Teatr Gymnase, Champs Elyées, Varietés, Mathurins, Teatr Sary Bernard, Teatr Pigalle, Grand Guignol - teatry dla dzieci, marionetek - każda dzielnica posiada swoje teatry; od tej pory rozpoczyna się triumf teatru, - Francja uwielbia teatr który staje się ogólna mania; po premierze „Orlątko" autor Edmund Rostand zostaje bógyszczem publiczności; nawet w Sorbonie odbywają się przedstawienia dla studentów - cudzoziemców celem zapoznania ich z literaturą francuską. Każde miasto, nawet kilkunastotysięczne posiada piękny teatr wyposażony nowoczesnie.

Ojcem tragedji francuskiej jest Pierre Cornelle - z posterd wielu jego dzieł dramatycznych „Cyd" jest najpopularniejszyp.

CO PISZE PRASA?

O Turcji...

„Central European Observer“: „Przez długie wieki - pisze Fischer w swym artykule - byli Turcy, - mający reputację dzielnych wojowników, - potraceni całej Europy. Dziś armia turecka liczy 950.000 żołnierzy. Około 700.000 z tej liczby, to ludzie uprawiający we wszystkich działach nowoczesnej wojny.“

Turcja posiada w swej armii doskonałych dowódców. W czasie wojny, której terenem była przed 20 laty Anatolia, obecny prezydent Turcji, Inonu, był naczelnym dowódcą na froncie zachodnim w Azji Mniejszej i zwyciężył w ostatecznej rozprawie.

Tureckie siły lotnicze powstały przed około 18 laty. Składają się one przeważnie z brytyjskich i amerykańskich bomb.

Teatr francuski oparty jest na „Comedie Française" w Paryżu, która w czasie rewolucji teatralnej w Europie nie posunęła się naprzód - trzymając się tradycyjnie swych konserwatywnych form, to samo Opera, to samo Teatr Odéon; jednakże wcale to nie zraża publiczność francuskiej, która przychodzi do teatru dla poezji jak zazwyczaj wyżej; - na 1.300-nym przedstawieniu „Cyrano de Bergerac" ani jednego wolnego miejsca (rok 1940) - teatralna publiczność francuska bywa chętnie na dziełach dramatycznych - odwrotnie - lżejsze teatryki zaczynały świecić pustkami. „Folies Bergères" - wobec braku frekwencji zamknięto; to samo popularny „Tabarin“; „Alkazar" przelodowany nagocią świeci pustkami, a „Casino de Paris" - z trudnością bywało zapełniane do połowy kompletu. Oczywiście zjawiska te można było spostrzec w okresie wojny do czasu zawieszenia broni - kiedy to napływ cudzoziemców, wypelniających te właśnie teatryki, został ograniczony.

Ale i we Francji zaczynały się pojawiać przebrzyski nowych form. Jeden z pierwszych idzie w tym kierunku wielki Teatr Charles Dullina na Montmartrze (Ryszard III - Szekspira).

Już około 1930 roku - reżyser Leon Chanceler tworzy w Paryżu „Le Centre Dramatic", grupując wokół siebie młodych ludzi, z którym rozpoczyna pracę nowoczesną, wystawiając stylizowane piosenki, pantomimy, skecze, a tak że stylizując Mollera i innych autorów francuskich i obcych. Le Centre Dramatic wyłania z siebie kilka grup, które pod nazwą „Quatre Saisons" lub „Les Comedians Routiers" występują w Paryżu. Te nowe prądy inscenizacyjne podobały się bardzo; Leon Chanceler otrzymuje duże subwencje i w latach 1938-39 objeżdża w tournée artystycznym Amerykę Półn. i Połudn. oraz Belgię. Po zawieszenu broni Leon Chanceler przenosi się do Tuluzy, gdzie kontynuuje swą pracę pod egidą „Jeune France" i wysokim protektorem Marszałka Pétaina, zmienia odcokolwiek nazwę grupy na „Quatre Saisons Provinciales" i objeżdża prowincjonalne miasta Francji. - W tym teatrze młodych wszyscy wszystko robią sami - są oni aktorami, muzykami, maszynistami, tancerzami, dekoratorami, śpiewakami, tworząc jedną rodzinę, dzieląc radości i troski oraz zawód aktorski i... kartki chlebowa. JAN BUDZYŃSKI.

„Jozefinki" w Ognisku Y. M. C. A. w St. Agrève

bowców, myśliwców i „Moektio", oraz z niemieckich „Heinklow" najnowszego typu. W tureckich siłach lotniczych służą także kilka kobiet, a jedna z nich, Sabina Noeca, cieszy się sławą doskonałej pilota.

Tureckie siły lotnicze nie są jednak dostatecznie wielkie, by mogły prowadzić działania na emnączą skalę. Flota turecka składa się z 2 wielkich krążowników, z których jeden jest rak-żowy starygo typu, z 2 mniejszych krążowników, z 9 lub 10 kontrtorpedowców i łodzi torpedowych, oraz z 7 lub 8 okrętów podwodnych. Wedle autentycznych wiadomości, tonaż tej floty nie przekracza w r. 1942 - 230.000 ton. W roku 1943 flota turecka wzrosła o kilka okrętów o łącznym tonażu 25.000 ton.

W Anadolii, a szczególnie we wschodniej części kraju, zbudowała Turcja silne fortyfikacje, a to na terenie górnoparal. Nie mniej ważna jest linia Czataldży, w Turcji europejskiej. Fortyfikacje te rozciągają się między Kara Borne na wybrzeżu Morza Czarnego, a Bujok Czamdzi, na wybrzeżu Morza Marmara. Eksperti turecy twierdzą, iż jeśli tylko rozbudowane zostaną silne fortyfikacje wzdłuż 65 km. działających od siebie te dwie miejscowości, można będzie te linie z łatwością obronić również przy pomocy dział floty. Sama Czataldża jest fortecą podziemną. Na głębokości setek stóp znajdują się tu wielkie rezerwoiry wody, a także duży basen do pływania. Są tam także trzy szpitale wojskowe zbudowane i wyposażone pod nadzorem tureckich i zagranicznych ekspertów lekarskich. Wszystkie one odpowiadają nowoczesnym wymogom higieny.

Nie ulega wątpliwości, że Turcja znajduje się w kluczowej pozycji. Jak donosi jeden z korespondent „Times'a" z Antarii, Turcja nie jest skłonna do porzucenia swego stanowiska i wstęcia czynnego udziału w wojnie po stronie Sprzymierzonych“.

LYON. - W budynku przy Nr. 2, ul. Childebert, nastąpił wybuch, ale było tylko szkody materialne

Czy chcesz mieć powodzenie w życiu? A więc poznaj swój charakter!

PSYCHOLOG w ostatnich kilkunastu miesiącach zamieszkiwał Nielej. W myśl swych wydanych zarządzeń został jako odcudziowiec objęty ewakuacją i musiał szukać przysilku w innej stronie Francji. Podczas podróży zgineł mu podręczna walizka, w której wśród wielu cennych przedmiotów znajdowało się pięć nie sfinalizowanych listów, nadesłanych przez kaskawych na niego Czytelników. Były to listy z podkońca stycznia i z początku lutego.

Tych pięć osób „PSYCHOLOG" prosi o kaskawe wybaczenie i dla niego i dla nich przykrego wypadku. Pro-

SZTOKHOLM. - Podczas pożaru pensjonatu w Karlshkronie zginęło w ogniu 11 dzieci.

KAIR. - Kongres panarabski został odłożony, jak stwierdza premier egipski.

44 rue de la Charité, LYON (6ème). Imp. de la PRESSE LYONNAISE. Sz. gólant: A. BÉGIN.

Myślę, że nie popelniam błędów, oceniam ostatni „Wiecior przy Kominku", jako jeden z najlepszych. Święto Józefa, tak bardzo nam drogim, spędziliśmy w Ognisku, wynosząc po-skończonym programie jak najlepsze wrażenie.

Gwóździem programu był przede wszystkim debiut chóru, zorganizowanego przed paroma tygodniami i oddanego w opiekę p. K., którego tu wszyscy wysoko cenimy i z przyjemnością obserwujemy jego owocną pracę. Debiut wypadł doskonale. Zespół rokuje duże nadzieje, trzeba jednak pracować. Pan Witold Cz., który zapewił o nas z Yssingueux, uratował nas światem i grą na gitarze, w repertuarze lekkim, dowcipnym, to też miał braw bez liku.

Drugi gitarzysta, pan Jan W., jest już od pewnego czasu sympatią naszego schroniska, a każdy jego występ - to prawdziwa przyjemność dla publiczności.

Dyrygent chóru jest czarodziejem klawiatury. W swym występie ukazał się nam artysta. Arie operowe odegrał przez niego pierwszorzędnie, zdobyły mu ogólne i całkowite uznanie.

Pan Jan B. recytował program leki, wywołując na sal śmiech serdeczny.

„Wiecior" zagalił krótko pogadankę o naszym Wielkim Marszałku - Klerownik Ogniska, prowadząc potem konferensjerke.

Na sal nie brakowało prawie nikogo z mieszkańców inwalidzkiego schroniska. Po „wieciorze" Klerownik Ogniska w imieniu własnym zaprosił na „lampkę wina" solenizantów Józefów, chór, biorących udział w „Wieciorze", zespół „Żywego Dziennika" i wolontariuszy. W miłym, przyjacielskim nastroju, w licznym gronie trzydziestu kilku osób, minął szybko czas. Mialem wrażenie, że Ognisko nasze gości u siebie jedną wielką rodzinę. Tom.

OGŁOSZENIA

Poszukuje od zaraz KOBIEТЫ niezależnej do lat 35 do wspólnego prowadzenia małej fermy. Warunki dobre, gotówka nie wymagana. Zgłoszenia: Kierownik do „Wiarius Polskiego" pod Nr. 2772. (Visa O.R.T., Nr. 12.957).

Poszukuje od zaraz MEZOZYNY lub KOBIEТЫ do pracy na fermie. Płaca według umowy. Pisać: Nowicki, La Borie, One de St. Maurice, par Lacapelle, Marival (Lot). (Visa O.R.T. N. 12.987).

Poszukuje się robotnika na fermie. Płaca podług umowy. Zgłoszenia przyjmuję: Krawczyk Kazimierz, Domaine Rigaud, par Plagne (Aude). W. O.R.T. N. 12.941.